

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

17. jaanuar 2019*

Eelotsusetaotlus – Ühine välis- ja julgeolekupoliitika – Piiravad meetmed seoses olukorraga Liibüas – Selliste lepingute ahel, mis on sõlmitud eesmärgiga väljastada pangagarantii üksusele, kes on kantud varade külmutamise loetellu – Edasigarantiilepingute järgsete tasude maksmine – Määrus (EL) nr 204/2011 – Artikkel 5 – Mõiste „rahalised vahendid, mis on antud määruse nr 204/2011 III lisas mainitud üksuse käsutusse“ – Artikli 12 lõike 1 punkt c – Mõiste „tagatisnõue“ – Mõiste „isik või üksus, kes tegutseb artikli 12 lõike 1 punktis a või b osutatud isiku nimel“

Kohtuasjas C-168/17,

mille ese on Kúria (Ungari kõrgeim kohus) 23. märtsi 2017. aasta otsusega ELTL artikli 267 alusel esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 3. aprillil 2017, menetluses

SH

versus

TG,

menetluses osales:

UF,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: neljanda koja president M. Vilaras (ettekandja) kolmanda koja presidendi ülesannetes, kohtunikud J. Malenovský, L. Bay Larsen, M. Safjan ja D. Šváby,

kohtujurist: P. Mengozzi,

kohtusekretär: ametnik R. Schiano,

arvestades kirjalikku menetlust ja 23. aprilli 2018. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- SH, esindajad: *ügyvéd* J. Burai-Kovács ja *ügyvéd* G. Stanka, ning *jogi iroda vezetője* Á. Mohay,
- TG, esindajad: *ügyvéd* B. Kutasi, *ügyvéd* Á. Szenczy ja *avocat* E. Rosenfeld,
- UF, esindajad: *ügyvéd* Z. Völgyesiné Hontvári ja *ügyvéd* A. Szerencsés,

* Kohtumenetluse keel: ungari.

- Ungari valitsus, esindajad: G. Koós ja Z. Fehér,
- Saksamaa valitsus, esindajad: T. Henze ja D. Klebs,
- Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* P. Gentili,
- Euroopa Komisjon, esindajad: L. Havas ja E. Paasivirta,

olles 3. oktoobri 2018. aasta kohtuistungil ära kuulunud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudub küsimust, kuidas tõlgendada esiteks nõukogu 2. märtsi 2011. aasta määruse (EL) nr 204/2011 piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Liibüas (ELT 2011, L 58, lk 1) artikleid 5 ja 9 ning artikli 12 lõiget 1; teiseks selle määruse artikli 12 lõiget 1 redaktsioonis, mis tuleneb nõukogu 20. jaanuari 2014. aasta määrusest (EL) nr 45/2014 (ELT 2014, L 16, lk 1) ja kolmandaks nõukogu 18. jaanuari 2016. aasta määruse (EL) 2016/44, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses olukorraga Liibüas ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 204/2011 (ELT 2016, L 12, lk 1), artikli 17 lõiget 1.
- 2 See taotlus on esitatud kohtuvaidluses kahe Ungari panga SH ja TG vahel, mis jõudis Kúria (Ungari kõrgeim kohus) ette seoses esiteks sellega, et SH maksis TG-le garantiitasud, mis tuli maksta seoses pangagarantiiga, mida üks Liibüa pank (Sahara Bank) andis ühele Liibüa tellijale (Libyan Housing and Infrastructure Board, Liibüa eluaseme- ja infrastruktuuri nõukogu, edaspidi „HIB“) ja teiseks TG poolt Sahara Bankile väljastatud edasigarantii tasudega.

Õiguslik raamistik

Rahvusvaheline õigus

- 3 Võttes arvesse inimõiguste ränki ja süstemaatilisi rikkumisi Liibüas, võttis Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) Julgeolekunõukogu 26. veebruaril 2011 ÜRO põhikirja VII peatüki artikli 41 alusel vastu resolutsiooni 1970 (2011), millega kehtestatakse piiravad meetmed nimetatud riigi suhtes.
- 4 Nimetatud resolutsiooni punktide 17 ja 21 kohaselt Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Julgeolekunõukogu:

„17. *Otsustab*, et kõik liikmesriigid peavad viivitamatult külmutama kõik nende territooriumil asuvad rahalised vahendid, muud finantsvarad ja majandusressursid, mis on käesoleva resolutsiooni II lisas määratud isikute või üksuste või selliste isikute või üksuste, kes on määratletud allpool punkti 24 alusel loodud komitee poolt, või isikute või üksuste, kes tegelevad nende nimel või juhtimisel, või mis tahes nende omandis või kontrolli all olevate üksuse omandis või vahetu või kaudse kontrolli all; ja *otsustab lisaks*, et kõik liikmesriigid peavad tagama, et nende kodanikud või nende territooriumil asuvad isikud või üksused ei annaks käesoleva resolutsiooni II lisas määratud isikute või üksuste või komitee poolt määratletud isikute või üksuste käsutuse varasid, finantsvahendeid või majandusressursse;

[...]

21. *Otsustab*, et eespool punktis 17 esitatud meetmed ei takista määratud isikul või üksusel teha makseid, mis tuleb tasuda sellise lepingu kohaselt, mis sõlmiti enne asjaomase isiku või üksuse nimekirja kandmist, tingimusel et asjaomased riigid on kindlaks teinud, et punktis 17 osutatud isik või üksus ei ole makset otse või kaudselt kätte saanud, ning, kui need riigid teavitanud komiteed sellise makse tegemise või saamise kavatsusest või kavatsusest anda asjakohasel juhul juurdepääs neile rahalistele vahenditele, muudele finantsvaradele ja majandusressurssidele kümme tööpäeva enne sellise loa andmist“.

Liidu õigus

Otsus 2011/137/ÜVJP

5 Resolutsiooni 1970 (2011) rakendamiseks võttis Euroopa Liidu Nõukogu 28. veebruaril 2011 vastu otsuse 2011/137/ÜVJP piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Liibüas (ELT 2011, L 58, lk 53).

6 Selle otsuse artikli 6 lõigetes 1 ja 2 on nähtud ette:

„1. Külmutatakse kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mis otseselt või kaudselt kuuluvad järgmistele isikutele või on selliste isikute kontrolli all:

a) [...] resolutsiooni 1970 (2011) II lisas loetletud isikud ja üksused ning [...] resolutsiooni 1970 (2011) punkti 22 kohaselt ÜRO Julgeolekunõukogu või komitee poolt määratud täiendavad isikud või üksused; isikud või üksused, kes tegutsevad nende nimel või juhtimisel, või nende isikute omandis või kontrolli all olevad üksused, nagu on loetletud III lisas;

b) isikud või üksused, kes ei ole kantud III lissasse ja kes on seotud või osalevad Liibüas isikute vastu suunatud tõsiste inimõiguste rikkumise korraldamise, kontrollimise või juhtimisega, sealhulgas on seotud rahvusvahelist õigust rikkudes tsiviilisikute ja -rajatiste vastu suunatud rünnakute, sealhulgas õhurünnakute kavandamise, juhtimise, korraldamise või läbiviimisega või osalevad nende kavandamises, juhtimises, korraldamises või läbiviimises; isikud või üksused, kes tegutsevad nende nimel või juhtimisel, või nende isikute omandis või kontrolli all olevad üksused, nagu on loetletud IV lisas.

2. Rahalisi vahendeid, muid finantsvarasid ega majandusressursse ei anta otseselt ega kaudselt lõikes 1 osutatud füüsiliste või juriidiliste isikute ega üksuste käsutusse ega nende toetamiseks.“

7 Selle otsuse artikkel 7 sätestab:

„I, II, III või IV lisas nimetatud määratud isikutele või üksustele või mis tahes teistele isikutele või üksustele Liibüas, sealhulgas Liibüa valitsusele, või mis tahes isikule või üksusele, kes esitab nõude sellise isiku või üksuse kaudu või sellise isiku või üksuse kasuks, ei anta hüvitist ega hüvitata muud sellist liiki nõuet nagu näiteks nõue tasaarvestamise või tagatise kohta, kui nõue on seotud lepingu või tehinguga, mille täitmist on otse või kaudselt, tervikuna või osaliselt mõjutanud [...] resolutsiooni 1970 (2011) kohased meetmed, sealhulgas liidu või selle liikmesriigi meetmed, mis on kooskõlas vastavate Julgeolekunõukogu otsustega või nõutavad nende alusel või on seotud nende rakendamisega, ja käesolevas otsuses käsitletavat meetmed.“

Määrus nr 204/2011

8 Otsuse 2011/137 alusel võttis nõukogu vastu määruse nr 204/2011, mis jõustus 3. märtsil 2011.

9 Selle määruse põhjendused 1 ja 2 on sõnastatud järgmiselt:

- „(1) Kooskõlas [...] resolutsiooniga 1970 (2011) on otsusega 2011/137 [...] ette nähtud relvaembargo, sellise varustuse ekspordi keeld, mida võidakse kasutada siserepressioonideks, samuti riiki lubamise piirangud ning teatavate isikute ja üksuste rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamine, kes on seotud inimõiguste raskete rikkumistega Liibüas, sealhulgas on rahvusvahelist õigust rikkudes osalenud rünnakutes tsiviilelanike ja -rajatiste vastu. Kõnealused füüsilised või juriidilised isikud ning üksused on loetletud otsuse lisades.
- (2) Mõned kõnealused meetmed kuuluvad Euroopa Liidu toimimise lepingu reguleerimisalasse ja seepärast on nende rakendamiseks vaja liidu tasandi õigusakti, eelkõige tagamaks, et kõikide liikmesriikide majandustegevuses osalejad kohaldaksid nimetatud meetmeid ühetaoliselt.“

10 Nimetatud määruse artikkel 1 sätestab:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „rahalised vahendid“ finantsvarad ja tulud, sealhulgas:

[...]

- v) krediit, tasaarvestusõigus, tagatised, täitmisgarantiid või muud finantskohustused;
vi) akreditiivid, veokirjad, ostukirjad;

[...]

b) „rahaliste vahendite külmutamine“ – toimingud, millega tõkestatakse rahaliste vahendite liigutamine, ülekandmine, muutmine, kasutamine, juurdepääs neile või tehingud nendega, mis võiks kaasa tuua muutusi nende mahus, väärtuses, asukohas, omandilises kuuluvuses, valduses, iseloomus, otstarbes või muid muutusi, mis võimaldaksid neid rahalisi vahendeid kasutada, sealhulgas portfelli hallata;

c) „majandusressursid“ – igasugune vara, nii materiaalne kui ka mittemateriaalne, nii kinnis- kui ka vallasvara, mis ei kuulu rahaliste vahendite hulka, kuid mida on võimalik kasutada rahaliste vahendite, kaupade või teenuste hankimiseks;

d) „majandusressursside külmutamine“ – toimingud, millega tõkestatakse majandusressursside mis tahes viisil kasutamine rahaliste vahendite, kaupade või teenuste hankimiseks, sealhulgas neid müües, rentides või neile hüpoteeki seades;

[...]“.

11 Määruse artikkel 5 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Külmutatakse kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad II ja III lisas loetletud füüsilistele või juriidilistele isikutele, üksustele ja asutustele või mis on nende omandis, valduses või kontrolli all.

2. Rahalisi vahendeid ega majandusressursse ei anta otseselt ega kaudselt II ja III lisas loetletud füüsilistele või juriidilistele isikute, üksuste või asutuste käsutusse ega nende toetuseks.

3. Keelatud on teadlikult ja tahtlikult osaleda tegevuses, mille otsene või kaudne eesmärk või tagajärg on lõigetes 1 ja 2 osutatud meetmetest kõrvalehoidmine.“

12 Määruse nr 204/2011 artikli 9 lõige 1 sätestab:

„Artikli 5 lõiget 2 ei kohaldata külmutatud kontodele lisatud järgmiste summade suhtes:

[...]

b) maksed, mis tulenevad lepingutest, kokkulepetest või kohustustest, mis sõlmiti või tekkisid enne kuupäeva, mil artiklis 5 osutatud füüsiline või juriidiline isik, üksus või asutus on loetellu kantud sanktsioonide komitee, julgeolekunõukogu või nõukogu poolt,

tingimusel et kõik [...] maksed külmutatakse kooskõlas artikli 5 lõikega 1.“

13 Määruse artiklis 12 on sätestatud:

„Liibüa valitsusele, või sellisele isikule või üksusele, kes esitab nõude Liibüa valitsuse kaudu või kasuks, ei anta hüvitist ega hüvitata muud sellist liiki nõuet nagu näiteks nõue tasaarvestamise või tagatise kohta, kui nõue on seotud lepingu või tehinguga, mille täitmist on otse või kaudselt, tervikuna või osaliselt mõjutanud [...] resolutsiooni 1970 (2011) kohased meetmed, sealhulgas liidu või selle liikmesriigi meetmed, mis on kooskõlas vastavate ÜRO Julgeolekunõukogu otsustega või on nõutavad nende alusel või on seotud nende rakendamisega, ja käesolevas määruses käsitletavat meetmed.“

Määrus nr 45/2014

14 Määruse nr 45/2014 artikliga 1 muudeti määruse nr 204/2011 artiklit 12 järgmiselt:

„1. Lepingu ja tehingu puhul, mille täitmist või sooritamist on otse või kaudselt, tervikuna või osaliselt mõjutanud käesoleva määrusega kehtestatud meetmed, ei rahuldata ühtki nõuet, sealhulgas hüvitisnõuet ega muud samalaadset nõuet, nagu tasaarvestusnõue või tagatisnõue, eelkõige nõuet, mille eesmärk on mis tahes vormis võlakirja, tagatise või hüvitise, eriti finantstagatise ja -hüvitise pikendamine või väljamaksmine, kui selle esitajaks on:

a) II ja III lisas loetletud isikud, üksused või asutused;

b) muu Liibüa isik, üksus või asutus, sealhulgas Liibüa valitsus;

c) isik, üksus või asutus, kes tegutseb mõne punktis a või b osutatud isiku, üksuse või asutuse kaudu või tema nimel.

[...]“.

15 Määruse nr 204/2011 artikli 12 muudatus jõustus 22. jaanuaril 2014.

Määrus 2016/44

16 Määrus 2016/44 jõustus 20. jaanuaril 2016 ja selle artikli 17 lõikes 1 on sätestatud:

„Lepingu ja tehingu puhul, mille täitmist või sooritamist on otse või kaudselt, tervikuna või osaliselt mõjutanud käesoleva määrusega kehtestatud meetmed, ei rahuldata ühtki nõuet, sealhulgas hüvitisnõuet ega muud samalaadset nõuet, nagu tasaarvestusnõue või tagatisnõue, eelkõige nõuet, mille eesmärk on mis tahes vormis võlakirja, tagatise või hüvitise, eriti finantstagatise ja -hüvitise pikendamine või väljamaksmine, kui selle esitajaks on

a) II ja III lisas loetletud isikud, üksused või asutused;

- b) muu Liibüa isik, üksus või asutus, sealhulgas Liibüa valitsus;
- c) isik, üksus või asutus, kes tegutseb mõne punktis a või b osutatud isiku, üksuse või asutuse kaudu või tema nimel.“

Põhikohtuasja asjaolud ja eelotsuse küsimused

- 17 7. juulil 2009 sõlmisid HIB ja Ungari ehitusettevõtja UF lepingu Zawya (Liibüa) piirkonnas kommunaalinfrastruktuuri rajamiseks UFi poolt. HIB nõudis, et UF taotleks pangagarantiisid, mille pidi väljastama Liibüa pank, et esiteks tagada oma kohustuste täitmist saadud ettemakse eest (ettemaksegarantii) ja teiseks tagada ehitustööde teostamist (teostusgarantii).
- 18 Nõustudes väljastama HIB taotletud garantiisid, nõudis Sahara Bank, et UF esitaks edasigarantii, mille pidi väljastama mõni Ungari pank.
- 19 16. oktoobril 2009 sõlmisid UF ja Ungari pank SH edasigarantiilepingu ettemaksegarantii kohta ja edasigarantiilepingu teostusgarantii kohta ühe teise Ungari panga TG kasuks, kellele SH oli volituse andnud edastada Sahara Bankile viimase nõutud edasigarantii ja dokumentaalakreditiiv. Seetõttu väljastas SH 20. novembril ja 16. detsembril 2009 TG-le vastavalt ettemaksegarantii edasigarantii summas 69 499 610 Liibüa dinaari (ligikaudu 49 251 000 eurot), mille aegumistähtpäev oli 14. septembril 2013, ning teostusgarantii edasigarantii summas 9 266 615 Liibüa dinaari (ligikaudu 6 567 000 eurot), mille aegumistähtpäev oli 15. juulil 2014.
- 20 TG väljastas 24. novembril ja 17. detsembril 2009 Sahara Bankile vastavalt ettemaksegarantii edasigarantii, mille aegumistähtpäev oli 30. augustil 2013, ja tühistamatu akreditiivi, mille aegumistähtpäev oli 30. juunil 2014, mille tagajärjel väljastas Sahara Bank garantiid, mida HIB oli nõudnud.
- 21 Vastutasuks TG teenustele nende garantiide väljastamisel võttis SH kohustuse maksta TG-le igas kvartalis ettemaksena 1,30% tasu aastas ja hüvitada talle tasud ja kulud, mida Sahara Bank oli kandnud, ning tema finantseerimiskulud ja viivitusintressid, mida võidakse kohaldada.
- 22 Nõukogu 10. märtsi 2011. aasta rakendusmäärusega (EL) nr 233/2011, millega rakendatakse määruse nr 204/2011 artikli 16 lõiget 2 (ELT 2011, L 64, lk 13), lisati HIB nimi viimati mainitud määruse III lisas olevasse loetellu alates 11. märtsist 2011.
- 23 Nõukogu 21. märtsi 2011. aasta rakendusmäärusega (EL) nr 272/2011, millega rakendatakse määruse nr 204/2011 artikli 16 lõiget 2 (ELT 2011, L 76, lk 32), lisati Sahara Banki nimi 22. märtsil 2011 viimati mainitud määruse III lisas olevasse loetellu. Mainitud nimi kustutati sellest loetelust 2. septembril 2011 vastavalt nõukogu 1. septembri 2011. aasta rakendusmäärusele (EL) nr 872/2011, millega rakendatakse määruse nr 204/2011 artikli 16 lõiget 2 (ELT 2011, L 227, lk 3).
- 24 TG tasus alates 2. septembrist 2011 kuni 16. juulini 2013 Sahara Bankile tasud, mis tuli maksta viimasega sõlmitud edasigarantiilepingu alusel.
- 25 29. novembril 2012 üritas Sahara Bank HIB taotlusel sisse nõuda ettemaksegarantii edasigarantiid, mille oli väljastanud TG. Viimane keeldus aga tegutsemast, viidates taotluse õigusvastasusele. Sellega seoses keelas Fővárosi Ítéltábla (Budapesti apellatsioonikohus, Ungari) 22. aprillil 2013 jõustunud kohtumäärusega seda makset teha, kuni HIB nimi on kantud määruse nr 204/2011 III lisa loetellu.
- 26 20. detsembril 2012 allkirjastasid SH ja TG vastastikuse mõistmise memorandumi, milles nad märkisid, et ei ole võimalik rahuldada ühtegi nõuet ettemaksegarantii väljamaksmiseks, kuni HIB suhtes kehtisid piiravad meetmed. SH väljendas selles memorandumis oma tahet maksta ettemaksegarantii

edasigarantii ja teostusgarantii edasigarantii tasusid, mida võib nõuda TG ja viimase vahendusel Sahara Bank, üksnes siis, kui HIB suhtes enne nende kahe edasigarantii tähtpäeva enam kõnealuseid meetmeid ei rakendata. SH võttis kohustuse maksta tinghoiukontole selleks kuupäevaks veel maksmata tasud ja hilisemad tasud, kusjuures selliselt makstud summa vabastatakse poolte ja depoopanga vahel sõlmitud tinghoiulepingus (edaspidi „tinghoiuleping“) sätestatud tingimustel.

- 27 Samal kuupäeval, 20. detsembril 2012 sõlmisid SH, TG ja nimetatud depoopank tinghoiulepingu, mille alusel SH poolt TG-le antud edasigarantiidega seotud summad hoiustati ja säilitati koos nendelt saadud intressidega.
- 28 Tinghoiulepingu pooled nägid ette, et hoiustatud summad makstakse SH-le välja, kui HIB nimi ei kustutata määruse nr 204/2011 III lisas toodud loetelust enne SH poolt väljastatud edasigarantiide aegumistähtpäevi. Teise võimalusena nägid nad ette, et kui HIB nimi kustutatakse määruse nr 204/2011 III lisas toodud loetelust enne neid kuupäevi, makstakse hoiustatud summad TG-le.
- 29 Pärast 20. detsembril 2012 maksis SH nimetatud tinghoiukontole tasud, mis tuli TG-le maksta viimase väljastatud edasigarantiilepingute alusel.
- 30 SH väljastatud ettemaksegarantii edasigarantii aegus 14. septembril 2013, ilma et HIB nimi oleks määruse nr 204/2011 III lisas toodud loetelust kustutatud.
- 31 Määrusega nr 45/2014 tehtud muudatusega, mis jõustus 22. jaanuaril 2014, on määruse nr 204/2011 artikli 12 lõike 1 punkti b alusel keelatud rahuldada nõuet, mis on seotud lepingu või tehinguga, mille täitmist või sooritamist on mõjutanud selle määrusega kehtestatud meetmed, kui selle esitaja on muu hulgas Liibüa isik, üksus või asutus.
- 32 Nõukogu 28. jaanuari 2014. aasta rakendusmäärusega (EL) nr 74/2014, millega rakendatakse määruse nr 204/2011 artikli 16 lõiget 2 (ELT 2014, L 26, lk 1), kustutati HIB nimi alates 29. jaanuarist 2014 viimati nimetatud määruse III lisas toodud loetelust.
- 33 31. jaanuaril 2014 esitas SH depoopangale nõude vabastada tema kasuks hoiustatud summa, kuna tema väljastatud ettemaksegarantii edasigarantii oli aegunud sellel perioodil, kui HIB nimi oli kantud määruse nr 204/2011 III lisas toodud loetellu. TG keeldus esitamast avaldust, mis oli tinghoiulepingu kohaselt vajalik hoiustatud summa vabastamiseks, kuna sellise vabastamise tingimused ei olnud täidetud.
- 34 Selle tagajärjel pöördus SH esimese astme kohtusse, et kõnealune hoiustatud summa vabastataks. TG esitas omalt poolt vastuhagi, milles nõudis 2 072 321,18 euro väljamaksmist, mis vastas tasudele, mis tema arvates tuli talle maksta tema ja SH vahel sõlmitud lepingute täitmise raames, ning edasigarantii tasudele, mille ta Sahara Bankile oli maksnud.
- 35 Esimese astme kohus rahuldaski SH nõude, kuid kohustas teda maksma TG-le 1 352 713,04 eurot. Kohus leidis nimelt, et summad, mida tuli tasuda SH ja TG vahel sõlmitud edasigarantii lepingute alusel, ei kuulunud määruse nr 204/2011 alla, sest tegu oli vastutasuga teenuse eest, mida osutas Ungari juriidiline isik. Seevastu leidis ta, et garantiitasud, mille TG maksis Sahara Bankile, kuulusid määruse nr 204/2011 alla ja et TG ei saanud nõuda SH-lt nende tagasimaksmist.
- 36 Apellatsioonikohus muutis esimese astme kohtu otsust ja jättis tervikuna rahuldamata vastuhagi, tuginedes asjaolule, et vaidluse pooled olid tinghoiulepinguga muutnud edasigarantiilepingute tingimusi seoses õigusega saada nendega seotud tasusid ja selle õiguse aegumisega. Sellest tulenes, et kuna HIB nimi ei olnud määruse nr 204/2011 III lisas toodud loetelust kustutatud enne edasigarantiide aegumist, siis ei olnud TG-l õigust saada erinevaid tasusid. See kohus lisas, et isegi kui lepinguid ei oleks muudetud, ei oleks TG-l olnud õigust nendele tasudele, kuna liidu õigusnormidega kehtestatud piiravad meetmed olid kohustuslikud ja TG ei saanud väljastada garantiid üksusele, kelle suhted need

meetmed kehtisid, ning ei saanud seega omada õigust, et sellise garantiiga seotud tasud hüvitataks. Garantiitasud, mida TG maksis Sahara Bankile, olid kaudselt mõeldud HIB kasuks võetud kohustuse täitmiseks, mis kuulus määruse nr 204/2011 kohaldamisalasse.

- 37 TG esitas kassatsioonkaebuse Kúriale (Ungari kõrgeim kohus) otsuse peale jätta tema vastuhagi rahuldamata. Ta väidab, et apellatsioonikohus tõlgendas ekslikult määruse nr 204/2011 artikleid 5 ja 12, kuna selle artikli 5 kohaldamisala ulatus üksnes nende üksusteni, kes olid sanktsioonide loetelus, kuid Sahara Banki nimi ei olnud enam selles loetelus, ja et asjasse puutuval perioodil puudutas artikkel 12 üksnes Liibüa ametiasutusi. TG märgib, et garantiitasud, mis tuleb talle maksta, ning need, mis on makstud Sahara Bankile, on pangatasud, need ei kujuta endast garantiid ja nende tasumine ei toimu HIB huvides.
- 38 Nii SH kui UF, kes astus põhikohtuasjas SH toetuseks menetlusse, paluvad, et eelotsusetaotluse esitanud kohus kinnitaks apellatsiooniastme kohtuotsust, kuna nende sõnul on tähtis vaid see, et poolte vahel sõlmitud lepingute ahelas on ühe üksuse nimi, nimelt HIB, kantud määruse nr 204/2011 III lisas toodud loetellu.
- 39 Eelotsusetaotluse esitanud kohus eristab garantiid, mis on seatud kohustuse täitmise tagamiseks, ja garantiitasusid, mis kujutavad endast vastutasu soorituse eest, mis seisneb garantiikohustuses. Tema sõnul oleks pangagarantii vabastamine HIB kasuks, kui see oleks toimunud, endast kujutanud määrusega nr 204/2011 keelatud makset.
- 40 Ta märgib, et TG vastuhagi koosneb kahest osast, millest ühes taotletakse tema poolt Sahara Bankile makstud garantiitasude tagasimaksmist, ja teine puudutab kulusid, mida tal oli õigus nõuda SH-lt nende vahel sõlmitud edasigarantiilepingute alusel.
- 41 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et sellele nõudele vastamiseks tuleb kindlaks määrata, kas garantiitasude maksmist võib lugeda rahaliste vahendite kaudseks maksmiseks, mis on mis tahes vormis seotud pangagarantiiga. Lisaks tuleb kindlaks määrata, kas seda makset nõudes võib TG-d lugeda isikuks, kes tegutseb isiku, üksuse või asutuse nimel, kelle suhtes kohaldatakse määruse nr 204/2011 järgseid piiravaid meetmeid. Ta küsib samuti, kas tuleks kohaldada nimetatud määruse artiklit 9, milles sätestatakse erandid rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamise meetmetest.
- 42 Ta märgib, et riigisisese õiguse alusel tuleks otsustada, ega TG esitatud nõue erinevate garantiitasude maksmiseks ei kuulu tervikuna või osaliselt määruse nr 204/2011 kohaldamisalasse. Kui nende tasude maksmist tuleb lugeda nimetatud määruse tähenduses kaudseks maksmiseks, ilma et saaks kohaldada artiklis 9 sätestatud erandit, siis tuleks vastuhagi rahuldamata jätta.
- 43 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et erinevad kõnealused lepingud on tihedalt seotud, kuna need sõlmiti üksnes eesmärgiga seada pangagarantii HIB kasuks, ning ei saa järeldada, et nendest tekiks autonoomsed kohustused, mis on üksteisest sõltumatud.
- 44 Ta märgib, et kui garantiitasu maksmine kuulub piiravaid meetmeid kehtestava määruse kohaldamisalasse, siis tuleb kindlaks määrata, milline määrus on kohaldatav, st kas määrus nr 204/2011, mis kehtis edasigarantiide aegumise kuupäeval, või määrus 2016/44, mis jõustus siis, kui menetlus juba Ungari kohtutes pooleli oli ja kui nende tasude arveldamine ei olnud lõplikult toimunud.

45 Neil asjaoludel otsustas Kúria (Ungari kõrgeim kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. Kas määruse nr 204/2011 ja määruse 2016/44 reguleerimisala hõlmab [HIB-le] pangagarantii andmiseks sõlmitud lepingute ahelas edasigarantiilepingute alusel järgmiste garantiitasude maksmise kohustusi:
- a) Euroopa Liidu asukohaga panga edasigarantiilepingust tulenevad maksekohustused sellise Liibüa panga ees, kes on kantud määruse nr 204/2011 III lisa loetelusse;
  - b) [...] [I]iidu asukohaga panga edasigarantiilepingust tulenevad maksekohustused sellise Liibüa panga ees, kes ei ole kantud määruse nr 204/2011 III lisa loetelusse, kuid pangagarantii on antud III lisa loetelusse kantud HIB nimele;
  - c) kui pärast määruse nr 204/2011 muutmist määrusega nr 45/2014 on määrusega nr 204/2011 keelatud teha mis tahes Liibüa üksusele otseselt või kaudselt väljamakseid;
  - d) kui garantiitasu maksmise kohustus tuleneb HIB-le pangagarantii andmiseks sõlmitud lepingute ahelas sellisest edasigarantiilepingust, mis on sõlmitud kahe [...] [I]iidu asukohaga panga vahelistes õigusühetes;
  - e) kui garantiitasud makstakse välja pärast tagatiste kehtivusaja lõppemist kohtuvaidluse tagajärjel ning pärast määruse 2016/44 jõustumist?
2. Kui [esimese küsimuse punktides a ja b] nimetatud garantiitasu maksmise kohustus kuulub määruse [nr 204/2011] reguleerimisalasse, siis kas teataval ajavahemikul samuti määruse nr 204/2011 III lisa loetelusse kuulunud Liibüa pangale makstud garantiitasu HIB kasuks ettemaksegarantii ja teostusgarantii andmise eest saab lugeda III lisas loetletud füüsiliste või juriidiliste isikute, üksuste või asutuste toetuseks otse või kaudselt antud rahalisteks vahenditeks?
3. Kas pärast määruse nr 204/2011 muutmist määrusega nr 45/2014 ([esimese küsimuse punkt c]) tuleb määruse nr 204/2011 artikli 12 lõike 1 punkti b tõlgendada selliselt, et Liibüa panga poolt nõutud ning [...] [I]iidu asukohaga panga poolt edasigarantiilepingu alusel välja makstud tasu või teenustasu tuleb lugeda otseselt või kaudselt seotuks garantii maksenõudega?
4. Kas [...] [I]iidu asukohaga panka, kes on kohustatud garantiitasu Liibüa üksusele välja maksuma edasigarantiilepingu alusel, mis on sõlmitud selliste lepingute ahelas, mis on mõeldud HIB kasuks pangagarantii andmiseks ([esimese küsimuse punkt d]), tuleb lugeda määruse nr 204/2011 artikli 12 lõike 1 punkti c – mida on muudetud määrusega nr 45/2014 – tähenduses isikuks, organisatsiooniks või üksuseks, kes tegutseb mõne artikli 12 lõike 1 punktis a või b nimetatud isiku, üksuse või asutuse kaudu või nimel või toetuseks? Kas sellise panga poolt mõnelt teiselt [...] [I]iidu asukohaga pangalt nõutud garantiitasusid tuleb lugeda otseselt või kaudselt garantii maksenõudeks?
5. Kas kõigi maksete suhtes kehtib määruse nr 204/2011 artiklis 9 sätestatud erand?
6. Juhul kui garantiitasudega seotud arveldamine toimus pärast seda, kui jõustus [...] määrus 2016/44, millega tunnistati kehtetuks määrus nr 204/2011, kuid mille sätted on sisuliselt samad kui varasemas õigusaktis ([esimese küsimuse punkt e]), kas poolte vaidluse lahendamise suhtes kohaldatakse siis määrust 2016/44 ning kas selle määruse artikli 17 lõike 1 punkti b tuleb tõlgendada selliselt, et Liibüa panga poolt nõutud ning [...] [I]iidu asukohaga panga poolt edasigarantiilepingu alusel välja makstud tasu või teenustasu tuleb lugeda otseselt või kaudselt seotuks garantii maksenõudega? Kas [...] [I]iidu asukohaga panka, kes on kohustatud välja maksuma garantiitasu mõnele Liibüa üksusele edasigarantiilepingu alusel, mis on sõlmitud selliste lepingute ahelas, mis on mõeldud HIB kasuks pangagarantii andmiseks, tuleb lugeda selle määruse artikli 17 lõike 1 punkti c kohaselt artikli 17 lõike 1 punktis a või b nimetatud isiku, organisatsiooni või üksuse kaudu või nimel tegutsevaks isikuks või organisatsiooniks? Kas sellise panga poolt mõnelt teiselt [...] [I]iidu asukohaga pangalt nõutud garantiitasusid tuleb lugeda otseselt või kaudselt garantii maksenõudeks?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Sissejuhatavad märkused

- 46 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul sõltub põhikohtuasja lahendus küsimusest, kas määrust nr 204/2011 kohaldatakse tasudele, mis tuleb maksta lepingute alusel, mis on mõeldud edasigarantiina pangagarantiilepingule, mille kasusaaja suhtes on nimetatud määruse alusel võetud piiravad meetmed.
- 47 Kuna erinevad eelotsuse küsimused kattuvad mitmes plaanis, siis tuleb need ümber jaotada ja sõnastada, et anda eelotsusetaotluse esitanud kohtule kõige täpsemad vastused.
- 48 Seetõttu tuleb järeldada, et eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib sisuliselt teada, kas sellisele olukorrale nagu põhikohtuasjas kohaldatakse esiteks määruse nr 204/2011 artikli 5 lõiget 2, mis keelab rahaliste vahendite ja majandusressursside otsesest või kaudset andmist selliste isikute käsutusse, kelle nimi on kantud selle määruse III lisa loetellu; teiseks selle määruse artiklit 12, mis keelab rahuldada mis tahes nõuet, mis on seotud lepingu või tehinguga, mida mõjutavad sama määruse alusel kehtestatud meetmed; kolmandaks määruse nr 204/2011 artiklit 9, mis sätestab erandid artikli 5 lõikest 2; ja neljandaks määruse 2016/44 artikli 17 lõiget 1, mis asendas määruse nr 204/2011 artikli 12.

Määruse nr 204/2011 artikli 5 lõige 2

- 49 Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib sisuliselt, et määruse nr 204/2011 artikli 5 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et seda kohaldatakse sellises olukorras nagu põhikohtuasjas, kui edasigarantiilepingute järgseid tasusid peab esiteks maksma liidu pank sellisele Liibüa pangale, kelle nimi on kantud selle määruse III lisa loetellu, teiseks liidu pank sellisele Liibüa pangale, kelle nimi ei ole enam sellesse loetellu kantud, kui Liibüa panga antud pangagarantii on antud sellise üksuse kasuks, kes on selles loetelus, ja kolmandaks ühe liidu panga poolt teisele liidu pangale.
- 50 Määruse nr 204/2011 artikli 5 lõike 2 kohaselt ei anta rahalisi vahendeid ega majandusressursse otseselt ega kaudselt II ja III lisas loetletud füüsiliste või juriidiliste isikute, üksuste või asutuste käsutusse ega nende toetuseks.
- 51 Tuleb märkida, et keeld teha rahalisi vahendeid või majandusressursse kättesaadavaks isikule, kes on kantud piiravate meetmete esemeks olevate isikute loetellu, mis on nimetatud sättes ette nähtud, on sõnastatud eriti laialt, nagu tõendab ka mõistete „otseselt ega kaudselt“ kasutamine, ja hõlmab seetõttu mis tahes toimingut, mille tegemine on kohaldatava liikmesriigi õiguse alusel vajalik, et nimetatud isik saaks tegelikult vabalt käsutada kõnealuseid rahalisi vahendeid või majandusressursse (vt selle kohta 11. oktoobri 2007. aasta kohtuotsus Möllendorf ja Möllendorf-Niehuus, C-117/06, EU:C:2007:596, punktid 50 ja 51; 29. juuni 2010. aasta kohtuotsus E ja F, C-550/09, EU:C:2010:382, punktid 66 ja 74, ning 21. detsembri 2011. aasta kohtuotsus Afrasiabi jt, C-72/11, EU:C:2011:874, punktid 39 ja 40).
- 52 Seda laia ja ühemõttelist sõnastust kohaldatakse niisiis majandusressursside kõigile kättesaadavaks tegemistele ja seega samuti toimingule, millega täidetakse vastastikust lepingut, mis sõlmiti vastutasuks majandusliku vastutasu maksmise eest (11. oktoobri 2007. aasta kohtuotsus Möllendorf ja Möllendorf-Niehuus, C-117/06, EU:C:2007:596, punkt 56).
- 53 Lisaks ilmneb Euroopa Kohtu praktikast, et mõiste „rahalsed vahendid ja majandusressursid“ on samuti lai, hõlmates kõiki rahalisi vahendeid, mis on saadud mis tahes viisil (vt analoogia alusel 29. juuni 2010. aasta kohtuotsus E ja F, C-550/09, EU:C:2010:382, punkt 69).

- 54 Esiteks peab eelotsusetaotluse esitanud kohus silmas olukorda, kui liidu pank peab maksma edasigarantiilepingu alusel tasusid Liibüa pangale, kelle nimi on kantud määruse nr 204/2011 III lisa loetellu.
- 55 Ehkki põhikohtuasi puudutab tasude maksmist kahe Euroopa panga vahel sõlmitud edasigarantiilepingu alusel, võib eelnevas punktis käsitletud hüpotees siiski mõjutada nimetatud vaidluse lahendit, kuna ei ole välistatud, et edasigarantiitasude maksmine, mida TG nõuab, puudutab ka Sahara Banki garantiitasusid selle ajavahemiku eest, mille käigus tema nimi oli kantud selle määruse III lisa loetellu.
- 56 Siinses asjas oli põhikohtuasjas käsitletud Liibüa pank, Sahara Bank, kantud sellesse loetellu 22. märtsist 2011 kuni 2. septembrini 2011.
- 57 Vaid asjaolu, et rahasummad tuleb tasuda sellisele pangale, olenemata sellest, mis alusel, toob nimetatud tehingu sama määruse artikli 5 lõike 2 kohaldamisalasse, kuna selle sätte alusel seisneb nimetatud tehing rahaliste vahendite otseselt kättesaadavaks tegemises isikule, kelle nimi on kantud määruse nr 204/2011 III lisa loetellu.
- 58 Lisaks, nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 34, ei luba asjaolu, et need maksed kuuluvad tehingu raamesse, mille puhul täitmine ja vastutasu on majanduslikult tasakaalus, ning kujutavad endast enne määruse nr 204/2011 jõustumist sõlmitud lepingu täitmiseks tehtavaid toiminguid, iseenesest neid selle määruse ja seal kehtestatud keeldude kohaldamisalast välja jätta (vt selle kohta 11. oktoobri 2007. aasta kohtuotsus Möllendorf ja Möllendorf-Niehuus, C-117/06, EU:C:2007:596, punktid 49 ja 62).
- 59 Teiseks küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas määrust nr 204/2011 on võimalik kohaldada maksetele, mis puudutavad edasigarantiitasusid, mille teostas liidu pank Liibüa pangale pärast seda, kui Liibüa panga nimi kustutati nimetatud määruse III lisa loetelust.
- 60 Neid makseid ei saa lugeda kõnealuse määruse artikli 5 lõike 2 tähenduses rahaliste vahendite otseselt kättesaadavaks tegemiseks, kuna nende rahaliste vahendite saaja ei ole kantud viidatud III lisa loetellu ega ka sama määruse II lisa loetellu, mille suhtes samuti kõnealuse sätte keeld kehtib.
- 61 Siiski võivad need maksed osutada rahaliste vahendite kaudselt kättesaadavaks tegemiseks sellisele isikule, kelle nimi on kantud määruse nr 204/2011 III lisa loetellu, nagu siinses asjas HIB, kes on põhikohtuasjas käsitletud edasigarantiide aluseks olevate pangagarantiide kasusaaja ja kelle nimi oli sellesse loetellu kantud 11. märtsist 2011 kuni 29. jaanuarini 2014, seega ka pärast Sahara Banki nime kustutamist sellest loetelust.
- 62 Et aga järeldada, et need rahalised vahendid on tehtud kaudselt kättesaadavaks isikule, kelle nimi on kantud nimetatud määruse III lisa loetellu, on vajalik, et need saaks kas üle kanda sellele isikule või et sellel isikul oleks õigus neid kasutada, arvestades eelkõige õiguslikke või finantsseoseid rahaliste vahendite saaja ja selle isiku vahel.
- 63 Siinses asjas on tasud, mida TG pidi Sahara Bankile maksma, vastutasu pangagarantiide eest, mis olid väljastatud HIB kasuks sellises kontekstis, kus neid oleks pidanud tasuma üks Ungari pank, siinses asjas SH. Nende laadi tõttu ei ole seega need tasud mõeldud ülekandmiseks HIB-le. Lisaks ei ilmne sugugi Euroopa Kohtule edastatud toimiku materjalidest, et HIB oli Sahara Bankiga seotud selliste seostega, nagu on kirjeldatud käesoleva kohtuotsuse eelmises punktis. Siiski peab sellele hinnangu andma eelotsusetaotluse esitanud kohus.

- 64 Lõpuks saab liidu panga poolt Liibüa pangale edasigarantiilepingu alusel makstud tasusid lugeda määruse nr 204/2011 artikli 5 lõike 2 tähenduses selliseks, mida kasutatakse isiku kasuks, kelle nimi on kantud selle määruse III lisa loetellu, üksnes juhul, kui pangagarantiilepingu ja edasigarantiilepingute alusel võimaldasid need maksed otseselt või kaudselt pangagarantiist kasu saaval isikul, kes on mõnda sellisesse loetellu kantud, saada nende garantiisummade väljamaksmist.
- 65 Olukord oleks selline eelkõige siis, kui pangagarantii saaja õigus nõuda garantiisumma väljamaksmist sõltub tervikuna või osaliselt edasigarantiilepingute alusel maksmisele kuuluvate tasude ülekandmisest. Selles osas võib järeldada, et nende tasude alusel tehtud maksed on tehtud sellise isiku kasuks, kelle nimi on kantud nimetatud määruse III lisa loetellu.
- 66 Siiski peab eelotsusetaotluse esitanud kohus tegema vajalikud kontrollid, et välistada seda, et liidu panga (nimelt TG) poolt tehtud makseid Liibüa pangale (nimelt Sahara Bank) seoses edasigarantiilepingu alusel maksmisele tulevate tasudega oleks käesoleva kohtuotsuse punktides 64 ja 65 esitatud vastuse osasid arvestades kasutatud HIB kasuks.
- 67 Kolmandaks, ühe liidu panga poolt teisele liidu pangale tehtud maksed, mis puudutavad tasusid edasigarantiilepingu alusel, mille üks osa seisneb nende tasude tagasimaksmises, mida teine liidu pank maksis ühele Liibüa pangale ühe muu edasigarantiilepingu alusel, ei saa põhimõtteliselt kuuluda määruse nr 204/2011 artikli 5 lõike 2 kohaldamisalasse kui rahalised vahendid, mis on otseselt antud sellise isiku käsutusse, kelle nimi on kantud selle määruse III lisas olevasse loetellu.
- 68 Mis puudutab rahaliste vahendite kaudselt sellise isiku käsutusse andmist või nende rahaliste vahendite kasutamist sellise isiku poolt, siis tuleb kohaldada käesoleva kohtuotsuse punktides 61–66 esitatud kaalutlusi.
- 69 Kõiki eelnevaid kaalutlusi silmas pidades tuleb määruse nr 204/2011 artikli 5 lõiget 2 tõlgendada nii, et:
- seda kohaldatakse sellises olukorras nagu põhikohtuasjas, milles liidu pank peab maksuma edasigarantiilepingu järgsed tasud Liibüa pangale, kelle nimi on kantud määruse III lisa loetellu, ja
  - seda ei kohaldata põhimõtteliselt sellises olukorras nagu põhikohtuasjas, milles liidu pank peab edasigarantiilepingu järgseid tasusid maksuma Liibüa pangale, kelle nimi ei ole enam kantud määruse III lisa loetellu, või neid tasusid peab maksuma üks liidu pank teisele liidu pangale, kui Liibüa panga poolt väljastatud pangagarantii on antud sellise üksuse kasuks, kes on nimetatud loetelus, välja arvatud juhul, kui selline makse viib makse saanud panga ja nimetatud loetellu kantud üksuse vahel esinevate õiguslike või finantsseoste tõttu selleni, et kõnealused tasud antakse kaudselt selle üksuse käsutusse.

Määruse nr 204/2011 artikkel 12

- 70 Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib sisuliselt, kas sellises olukorras nagu põhikohtuasjas tuleb määruse nr 204/2011 artiklit 12 tõlgendada nii, et nii esialgses redaktsioonis kui ka määruse nr 45/2014 järgses redaktsioonis kohaldatakse seda, kui edasigarantiilepingute alusel maksmisele tulevad tasusid peab maksuma esiteks liidu pank Liibüa pangale, kes on kantud selle määruse III lisas esitatud loetellu; teiseks liidu pank Liibüa pangale, kes ei ole sellesse loetellu kantud, kui Liibüa panga antud pangagarantii on sellise üksuse kasuks, mis on nimetatud loetellu kantud; ja kolmandaks üks liidu pank teisele liidu pangale.
- 71 Sisuliselt keelab nii määruse nr 204/2011 artikli 12 esialgne redaktsioon kui ka määruse nr 45/2014 järgne redaktsioon rahuldada mis tahes nõuet, mis on seotud lepingu või tehinguga, mida mõjutavad selle määrusega kehtestatud meetmed.

- 72 Tuleb rõhutada, et viidatud artiklis 12 sätestatud keelumehhanism tugineb kolmele elemendile.
- 73 Esiteks peab lepingu või tehingu täitmist otseselt või kaudselt, tervikuna või osaliselt mõjutama määrusega nr 204/2011 sätestatud meetmed. Niisiis peab lepingu või tehingu suhtes olema selle määrusega kehtestatud piiravaid meetmeid, et nimetatud määruse artiklit 12 saaks kohaldada.
- 74 Teiseks keelab määruse artikkel 12 rahuldada mis tahes nõuet, mis on seotud sellise lepingu või tehinguga nagu hüvitisenõude, tasaarvestusnõude või tagatisenõudega. Oma üldise laadi tõttu ja loetletud nõuete näitlikkuse tõttu, mis on esitatud väljendiga „sealhulgas“, hõlmab nimetatud artikkel 12 igat laadi nõudeid, mis on seotud lepingu või tehinguga.
- 75 Kolmandaks peab nõudeid, mida on keelatud rahuldada, esitama määruse nr 204/2011 artikli 12 esialgse redaktsiooni kohaselt Liibüa valitsus või muu isik või üksus, kes tegutseb tema kaudu või kasuks; ja määruse nr 45/2014 järgse redaktsiooni kohaselt eelkõige muu Liibüa isik, üksus või asutus, keda ei ole loetletud määruse nr 204/2011 II või III lisas.
- 76 Selles kontekstis tuleb märkida, et edasigarantiilepingute järgsete tasude maksmist esimese edasigarantii andja poolt garantiandjale või teise edasigarantii andja poolt esimesele edasigarantii andjale ei saa põhimõtteliselt välistada määruse nr 204/2011 artikli 12 kohaldamisalast.
- 77 Nimelt, esiteks võivad edasigarantiilepingu täitmist mõjutada selle määrusega kehtestatud meetmed, kui nimetatud edasigarantii saaja nimi on kantud nimetatud määruse III lisas toodud loetellu, nagu siinses asjas Sahara Banki nimi ajavahemikul 22. märtsist kuni 2. septembrini 2011, või kui edasigarantii esemeks oleva garantii saaja nimi on kantud sellesse loetellu, nagu siinses asjas HIB nimi ajavahemikul 11. märtsist 2011 kuni 29. jaanuarini 2014.
- 78 Teiseks, edasigarantiilepingu alusel maksmisele tulevate tasude maksenõue kujutab endast määruse nr 204/2011 artikli 12 järgset nõuet, mis on seotud „lepingu[ga]“ (esialgses redaktsioonis) või on esitatud „lepingu [...] puhul“ (määruse nr 45/2014 järgses redaktsioonis).
- 79 Siiski, et selline nõue oleks määruse nr 204/2011 artikli 12 alusel keelatud, peab selle olema tingimata esitanud mõni selles artiklis loetletud isik.
- 80 Kuivõrd see puudutab sellise lepingu alusel maksmisele tulevaid tasusid, millega üks liidu pank annab edasigarantii ühele Liibüa pangale, siis asub maksenõue selle määruse artikli 12 esialgse redaktsiooni kohaldamisalal, tingimusel, et Liibüa panka saab lugeda üksuseks, kes tegutseb Liibüa valitsuse kasuks, mis on ainus selles artiklis käsitletud kategooria, mille alla selline pank võiks siinses asjas kuuluda.
- 81 Sellega seoses peab eelotsusetaotluse esitanud kohus viima läbi vajalikud kontrollid, et määrata kindlaks, kas võib järeldada, et Sahara Bank tegutseb Liibüa valitsuse kasuks.
- 82 Mis puudutab määruse nr 204/2011 artikli 12 lõike 1 punkti b määruse nr 45/2014 järgses redaktsioonis, siis tuleb seda kohaldada sellisele olukorrale nagu põhikohtuasjas, kuna Liibüa pank, kellele liidu pank on edasigarantii antud, ongi nimetatud sättes käsitletud muu Liibüa isik, üksus või asutus, keda ei ole loetletud selle määruse II või III lisas.
- 83 Siiski tuleb märkida, et Euroopa Kohtule esitatud toimikust ilmneb, et viimased maksed, mida TG tegi Sahara Bankile nende vahel sõlmitud edasigarantiilepingu alusel, toimusid 16. juulil 2013, mistõttu küsimust, kas neile maksetele kohaldatakse määruse nr 204/2011 artiklit 12, tuleb hinnata selle sätte esialgse redaktsiooni alusel.

- 84 Kuivõrd maksenõue puudutab sellise lepingu alusel maksmisele tulevaid tasusid, millega liidu pank annab teisele liidu pangale edasigarantii, siis ei saa järeldada, et selle määruse artikli 12 esialgse redaktsiooni alusel tuleks lugeda, et viimati nimetatud pank tegutseb Liibüa valitsuse kasuks. Nimelt saab ta need tasud sellise lepingu tingimuste alusel, mille ese on üksnes anda edasigarantii ühe Liibüa panga väljastatud pangagarantiile.
- 85 Nimetatud määruse artikli 12 määruse nr 45/2014 järgse redaktsiooni kohaldamine on võimalik üksnes siis, kui liidu pank, kes nõuab teiselt liidu pangalt edasigarantiilepingu järgsete tasude maksmist, on üks isikutest, keda on mainitud määruse nr 204/2011 artikli 12 lõike 1 punktis c, mis puudutab isikut, üksust või asutust, kes tegutseb mõne selle lõike 1 punktis a või b osutatud isiku, üksuse või asutuse nimel. Seega on vajalik, et see liidu pank tegutseks mõne isiku nimel, kelle nimi on kantud selle määruse III lisa loetellu, nagu põhikohtuasjas HIB, või siis mõne Liibüa isiku, üksuse või asutuse või siis Liibüa valitsuse nimel.
- 86 Kuid sellises lepingulises ahelas, mis koosneb ühest pangagarantiist ja kahest edasigarantiist, ei saa põhimõtteliselt järeldada, et kui liidu pank saab tasusid edasigarantiilepingu alusel, mis seob teda ühe teise liidu pangaga, tegutseb ta garantiandja või pangagarantii saaja nimel. Nimelt on selline edasigarantiileping nagu põhikohtuasjas sõlmitud garantii taotleja ja edasigarantii andja vahel, millega viimane võtab ühepoolse ja tühistamatu kohustuse maksta kindel summa kasusaajale viimati nimetatul esmakordsel nõudmisel, ilma et selle lepingu aluseks olevat õiguslikku suhet hinnataks. Edasigarantiilepingu järgsete tasude maksmine garantii taotleja poolt edasigarantii andjale toimub seega vaid eesmärgiga tasuda viimasele teenuse eest, mida ta edasigarantiid väljastades osutas garantiitaotlejale. Seega ei saa järeldada, et seda makset saades on edasigarantii andja tegutsenud garantiandja nimel või edasigarantii esimeks olnud pangagarantiist kasu saanud isiku nimel.
- 87 Seetõttu tuleb määruse nr 204/2011 artiklit 12 tõlgendada nii, et:
- selle esialgses redaktsioonis kohaldatakse seda, kui edasigarantiilepingute järgseid tasusid peab maksuma liidu pank sellisele Liibüa pangale, kes on kantud määruse III lisa loetellu, ja kui neid peab maksuma liidu pank Liibüa pangale, kes ei ole sellesse loetellu kantud, kui Liibüa panga väljastatud garantii on antud sellise üksuse kasuks, kes on nimetatud loetellu kantud, tingimusel, et Liibüa panga loetakse üksuseks, kes tegutseb Liibüa valitsuse kasuks; selle peab aga kindlaks tegema eelotsusetaotluse esitanud kohus;
  - redaktsioonis, mis tuleneb määrusest nr 45/2014, ei kohaldata seda, kui edasigarantiilepingute järgseid tasusid peab maksuma liidu pank sellisele Liibüa pangale, kes on kantud määruse III lisa loetellu, ja kui neid peab maksuma liidu pank Liibüa pangale, kes ei ole sellesse loetellu kantud, kui Liibüa panga väljastatud garantii on antud sellise üksuse kasuks, kes on sellesse loetellu kantud, kui need tasud maksti enne nimetatud määruse jõustumist, ja
  - nii esialgses redaktsioonis kui ka määruse nr 45/2014 järgses redaktsioonis ei kohaldata seda, kui edasigarantiilepingute järgsed tasud peab maksuma üks liidu pank teisele liidu pangale.

Määruse nr 204/2011 artikkel 9

- 88 Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib sisuliselt teada, kas määruse nr 204/2011 artiklit 9 tuleb tõlgendada nii, et seda võib kohaldada selliste tasude maksmisele nagu need, mida tuleb maksta põhikohtuasjas käsitletud erinevate lepingute alusel.

- 89 Nimetatud artikli 9 kohaselt ei kohaldata sama määruse artikli 5 lõiget 2 külmutatud kontodele tehtud maksete suhtes, mis tulenevad lepingutest, kokkulepetest või kohustustest, mis sõlmiti või tekkisid enne kuupäeva, mil artiklis 5 osutatud füüsiline või juriidiline isik, üksus või asutus on loetellu kantud sanktsioonide komitee, julgeolekunõukogu või nõukogu poolt; tingimusel et kõik sellised maksed külmutatakse kooskõlas nimetatud määruse artikli 5 lõikega 1.
- 90 Niisiis on määruse nr 204/2011 artikli 9 sätetega silmas peetud üksnes makseid isikutele, kelle nimi on kantud määruse II või III lisas esitatud loetellu.
- 91 Siinses asjas pangagarantii saaja, st HIB ei saanud ühtegi makset tema kasuks seatud pangagarantiilepingu alusel alates ajast, kui tema nimi oli kantud määruse nr 204/2011 III lisa loetellu. Lisaks maksti seda garantiid andnud pangale, siinses asjas Sahara Bankile selle garantii seadmise tasud panga poolt, kes andis edasigarantii, see tähendab TG poolt, alles sellel perioodil, kui Sahara Banki nimi ei olnud enam kantud selles lisas esitatud loetellu.
- 92 Neil asjaoludel ei saa niisiis kohaldada selle määruse artiklit 9.
- 93 Seetõttu tuleb määruse nr 204/2011 artiklit 9 tõlgendada nii, et seda ei saa kohaldada selliste tasude maksmisele nagu need, mida tuleb maksta põhikohtuasjas käsitletud erinevate lepingute alusel.

Määruse 2016/44 artikli 17 lõige 1

- 94 Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib sisuliselt, kas määruse 2016/44 artikli 17 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et seda kohaldatakse sellises olukorras nagu põhikohtuasjas, kus ühe liidu panga poolt teisele liidu pangale maksmisele tulevate edasigarantiitasude lõplik väljamaksmine toimub pärast selle määruse jõustumist.
- 95 Vastavalt artiklile 26 jõustus määrus 2016/44 päev pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*, täpsemalt 20. jaanuaril 2016.
- 96 Tuleb märkida, et selle määruse artikli 17 lõike 1 sätted vastavad sisuliselt määruse nr 204/2011 artikli 12 lõikele 1 selles redaktsioonis, mis tulenes määrusest nr 45/2014.
- 97 Siinses asjas tegi TG maksed Sahara Bankile määruse nr 204/2011 kehtivusperioodil ning neile ei saa kohaldada määruse 2016/44 sätteid.
- 98 Seevastu nende tasude maksmine, mis toimus SH ja TG vahelise edasigarantiilepingu alusel, kuulub määruse 2016/44 kohaldamisalasse, sest nende tasude lõplik väljamaksmine ja järgnev tasumine ei olnud veel selle määruse jõustumise hetkel toimunud.
- 99 Seetõttu tuleb määruse 2016/44 artikli 17 lõiget 1 tõlgendada nii, et seda kohaldatakse edasigarantii tasudele, mida üks liidu pank peab maksuma teisele liidu pangale sellises olukorras nagu põhikohtuasjas, kus lõplik väljamaksmine toimub pärast selle määruse jõustumist.

Kohtukulud

- 100 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamise seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

1. Nõukogu 2. märtsi 2011. aasta määruse (EL) nr 204/2011 piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Liibüas artikli 5 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et:
  - seda kohaldatakse sellises olukorras nagu põhikohtuasjas, milles Euroopa Liidu pank peab maksma edasigarantiilepingu järgsed tasud Liibüa pangale, kelle nimi on kantud määruse III lisa loetellu, ja
  - seda ei kohaldata põhimõtteliselt sellises olukorras nagu põhikohtuasjas, milles liidu pank peab edasigarantiilepingu järgseid tasusid maksma Liibüa pangale, kelle nimi ei ole enam kantud määruse III lisa loetellu, või neid tasusid peab maksma üks liidu pank teisele liidu pangale, kui Liibüa panga poolt väljastatud pangagarantii on antud sellise üksuse kasuks, kes on nimetatud loetelus, välja arvatud juhul, kui selline makse viib makse saanud panga ja nimetatud loetellu kantud üksuse vahel esinevate õiguslike või finantsseoste tõttu selleni, et kõnealused tasud antakse kaudselt selle üksuse käsutusse.
2. Määruse nr 204/2011 artiklit 12 tuleb tõlgendada nii, et:
  - selle esialgses redaktsioonis kohaldatakse seda, kui edasigarantiilepingute järgseid tasusid peab maksma Euroopa Liidu pank sellisele Liibüa pangale, kes on kantud määruse III lisa loetellu, ja kui neid peab maksma liidu pank Liibüa pangale, kes ei ole sellesse loetellu kantud, kui Liibüa panga väljastatud garantii on antud sellise üksuse kasuks, kes on nimetatud loetellu kantud, tingimusel, et Liibüa panka loetakse üksuseks, kes tegutseb Liibüa valitsuse kasuks; selle peab aga kindlaks tegema eelotsusetaotluse esitanud kohus;
  - redaktsioonis, mis tuleneb nõukogu 20. jaanuari 2014. aasta määrusest (EL) nr 45/2014, ei kohaldata seda, kui edasigarantiilepingute järgseid tasusid peab maksma liidu pank sellisele Liibüa pangale, kes on kantud määruse III lisa loetellu, ja kui neid peab maksma liidu pank Liibüa pangale, kes ei ole sellesse loetellu kantud, kui Liibüa panga väljastatud garantii on antud sellise üksuse kasuks, kes on sellesse loetellu kantud, kui need tasud maksti enne nimetatud määruse jõustumist, ja
  - nii esialgses redaktsioonis kui ka määruse nr 45/2014 järgses redaktsioonis ei kohaldata seda, kui edasigarantiilepingute järgsed tasud peab maksma üks liidu pank teisele liidu pangale.
3. Määruse nr 204/2011 artikli 9 tuleb tõlgendada nii, et seda ei saa kohaldada selliste tasude maksmisele nagu need, mida tuleb maksta põhikohtuasjas käsitletud erinevate lepingute alusel.
4. Nõukogu 18. jaanuari 2016. aasta määruse (EL) 2016/44, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses olukorraga Liibüas ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 204/2011, artikli 17 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et seda kohaldatakse edasigarantii tasudele, mida üks Euroopa Liidu pank peab maksma teisele liidu pangale sellises olukorras nagu põhikohtuasjas, kus lõplik väljamaksmine toimub pärast selle määruse jõustumist.

Allkirjad